

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Reading Comprehension Levels of Primary School 4th Grade
Students

ANTALYA
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Hüseyin Kadir YÜKSEL^{1*} Yasin KÜÇÜKSEYMEN² Erkan TUNÇ³

Neslihan YILMAZ³

Semine DENİZ³

Hüseyin Şamil GÜSER³

¹Yenimahalle Bilim ve Sanat Merkezi, Ankara/Türkiye

¹Yenimahalle Science and Art Center, Ankara/Türkiye

²Hürriyet İlkokulu, Iğdır/Türkiye

²Hürriyet Primary School, Iğdır/Türkiye

³Şehit Şükrü Bayrakçı İlkokulu, İstanbul/Türkiye

³Şehit Şükrü Bayrakçı Primary School, İstanbul/Türkiye

hkadiryukse@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3552-4181

yasinks06@mynet.com
ORCID: 0000-0003-4020-2849

erkan_tunc54@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-2974-0590

neylul77@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-5293-6586

semine_dere@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-2514-783X

emreguser@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5293-6586

MAKALE BİLGİSİ / ARTICLE INFORMATION

Geliş Tarihi / Date Received

07.11.2022

Kabul Tarihi / Date Accepted

30.12.2022

Yayın Tarihi / Date Published

Aralık / October 2022

Yayın Sezonu / Pub Date Season

Aralık - Haziran / October - June

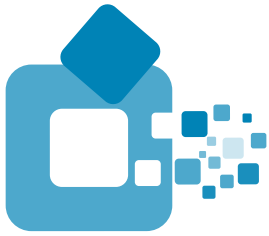
ATIF / CITE as

Yüksel, H. K., Tunç, E., Yılmaz, N., Güser, H. Ş., Deniz, S., Küçükseymen, Y. (2022). "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin İncelenmesi" / "Investigation of Reading Comprehension Levels of Primary School 4th Grade Students". *Bilar: Bilim Armonisi Dergisi*, 5 (2): 24-30. doi: 10.37215/bilar.1200369

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilar>

Copyright © Published by Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Since 2018, Antalya, 07100 Turkey. All rights reserved.

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Reading Comprehension Levels of Primary School 4th Grade Students

ANTALYA
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZET

Araştırma ile ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma düzeyleri ve okuma düzeylerinin cinsiyet, kardeş sayısı ve aile gelir düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmaya, Iğdır ilinde ilkokulda eğitim gören 129 erkek, 158 kız olmak üzere 287 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veriler “Kişisel Bilgi Formu” ve “Okuduğunu Anlama Testi (OAT)” kullanılarak elde edilmiştir. Nicel bir çalışma olan bu araştırmada tarama deseninden faydalanılmıştır. Araştırmada demografik bilgilere ilişkin betimleyici istatistik yöntemleri uygulanırken OAT’tan elde edilen verilere yönelik açıklayıcı istatistik yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmada; öğrencilerin cinsiyetlerine göre orta düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği, tek çocuk, kendisi hariç 1 kardeşi olan ve kendisi hariç 2 kardeş olan öğrencilerin orta düzeyde kendisi hariç 2’den fazla kardeşi olan öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin kardeş sayısına göre farklılık göstermediği, aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrencilerin orta düzeyde aile gelir durumunu düşük belirten öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrenciler ile aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrenciler arasında aile gelir düzeyini düşük belirten öğrencilerden yana farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okuduğunu anlama, İlkokul öğrencisi, 4. sınıf.

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the reading levels and reading levels of primary school 4th grade students according to the variables of gender, number of siblings and family income level. 287 students, 129 boys and 158 girls, studying at primary school in Iğdır province participated in the research. The data in the study were obtained by using the “Personal Information Form” and the “Reading Comprehension Test (OAT)”. In this research, which is a quantitative study, scanning design was used. While descriptive statistical methods related to demographic information were applied in the research, exploratory statistical methods were applied for data obtained from OAT. In the research; It is seen that the students have medium level reading comprehension skills according to their gender and their reading comprehension levels do not differ according to gender. The students who state their family income level as medium or high, and the students who state their family income level as medium and low level of family income have high reading comprehension skills and their reading comprehension level does not differ according to the number of siblings, and the students who state their family income level as low. It has been determined that there is a difference between the students who state their family income level as medium and high, and the students who state their family income level as low.

Keywords: Reading comprehension, Primary school student, 4th grade.

1. GİRİŞ

Eğitim süreci boyunca öğrencilerin belirlenen davranışları kazanabilmeleri için ihtiyaç duydukları temel becerilerden biri de okuduğunu anlama becerisidir (Bayar 2022). Okuduğunu anlama becerisine sahip olan öğrenciler; okuma parçası içerisindeki bilgileri anlamlandırma becerisine sahip olmak, okuma parçasına dair bilgileri diğer öğrencilerden daha hızlı biçimde belirlemek, okuma parçasında yer alan gereksiz bilgileri ayırt etmek ve okuma parçasındaki önemli bilgileri belirlemek gibi kritik rollere sahip olmaktadırlar (Clarke vd. 2014). Eğitim sürecinde büyük öneme sahip olan okuduğunu anlama, bireylerin genel yaşamlarında başarılı olabilmeleri için de büyük öneme sahip bir beceridir (Blair vd. 2007).

Genel anlamda okuduğunu anlama, bir metinde yer alan fikirlerin bulunması ve anlamlandırılması olarak ifade edilebilir (Yılmaz 2008). Güneş (2004) tarafından okuduğunu anlama, metinde okuyucuya verilmek istenen anlamın bulunması, anlam üzerine fikir yürütme, neden sonuç ilişkisini sorgulama, ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi olarak ifade edilmiştir. Anderson ve Pearson tarafından gerçekleştirilen çalışmada (akt. Radoyevic 2006) ise okuduğunu anlama, daha karmaşık bir süreç olarak ifade edilmiş ve okuyucunun sahip olduğu bilgilerle metin içerisinden edinilen bilgilerin ilişkilendirilmesi olarak mantıksal ve aktif katılımlı bir süreç olarak betimlenmiştir.

Brummer ve Macceca (2014) tarafından okuduğunu anlama, metni oluşturan kişinin vermek istediği mesajı anlayabilmek amacıyla okuyucunun bilgi birikiminden ve tecrübelerinden faydalanarak sözcükleri bilişsel yönde işleyebilmesi olarak ifade edilmiştir. Ancak okuduğunu anlama aynı zamanda metnin anlaşılması için gerekli olan bir beceriden öte görülmüş ve becerinin yetenek ile birleşmesiyle oluşan görev olarak da tanımlanmıştır (Oakhill vd. 2014). Bu görev Klingner ve diğerleri (2007) tarafından da çeşitli stratejiler ve metin ile ilgili çeşitli değişkenlerin ilişkileri kapsayan kompleks bir süreç olarak ifade edilmiştir.

Sweet ve Snow (2002) tarafından okuduğunu anlama birey, metin ve okuma bileşenlerinden oluşan bir yapı olarak belirtilmiştir. Bu yapıda okuduğunu anlamamanın metin ve okuyucu değişkenlerine göre farklılıklar gösterebileceği de belirtilmiştir (Tompkins 2010). Tompkins (2010)'a göre metin değişkeni yapı, tür ve kapsamdan oluşurken okuyucu değişkeni de sahip olunan ön bilgiler, okumanın amacı, okuma becerisinin düzeyi ve motivasyon gibi unsurlardan oluşmaktadır.

Okuduğunu anlama genel anlamda üç aşamadan oluşan bir süreç olarak ifade edilebilir (Zwiers 2004). İlk aşamada okuyucu, bilgilere ulaşabilmek ve ulaşacağı bilgileri akılda tutabilmek için okumaya başlamadan önce anlamlı sorular sormalıdır. İkinci aşamada okuyucu, metnin ana fikrini ve amacını belirleyebilmek için anlamlı sorular sormalıdır. Üçüncü ve son aşamada ise okuyucu, okumanın ardından ulaşılan bilgilerin organize edilebilmesi için anlamlı sorular sormalıdır.

Gerçekleştirilen literatür taramalarında okuduğunu anlama üzerine gerçekleştirilen çalışmaların daha çok okuduğunu anlama düzeyi düşük olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini hangi stratejiler kullanarak geliştirebileceklerine dönük olduğu görülmekte, son yıllarda ise bu araştırmaların okuma motivasyonu üzerine yoğunlaştığı görülmektedir (Gottfried 1990, Wang ve Guthrie, 2004, Wigfield vd. 2016). Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmaların ise ilkökulda eğitim gören öğrencilerin okuma motivasyonları ve okuduğunu anlama üzerine etkisine yönelik (Yıldız ve Akyol 2011, Yamaç ve Çeliktürk-Sezgin 2018) olduğu görülmektedir. Ayrıca okuduğunu anlama düzeyi ile farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çalışmalara rastlanmıştır (Rüzgar 2014, Ceran, Oğuzgiray Yıldız ve Özdemir 2014, Karaarslan 2015, Çetin 2017, Şapcı ve Kuşdemir 2018). Gerçekleştirilen çalışmaların sınırlı sayıda olması araştırmaya önem kazandırmaktadır. Araştırmanın ilkökul öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerini ortaya koyarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma yalnızca ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerini ortaya koymakla kalmamakta, okuduğunu anlama düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi yönüyle de öğretmenlere değişkenlerin etkisini göstermektedir. Ayrıca araştırmanın gerçekleştirilecek çalışmalara da zemin hazırlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma ile ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin okuma düzeylerinin cinsiyet, kardeş sayısı ve aile gelir düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?
3. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyleri aile gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

2. MATERYAL VE METOT

2.1. Araştırmanın Modeli

Nicel bir çalışma olan bu araştırmada tarama deseninden faydalanılmıştır. Tarama araştırmalarında araştırmacının belirlediği cevap seçenekleri üzerinden geniş bir örneklem grubundan veri toplanır. Tarama çalışmalarında genellikle örnekleme oluşturan gruba ait görüşlerin ve tepkilerin nedenlerinden daha çok nasıl dağılım gösterdiği konusunda yoğunlaşmaktadır (Fraenkel ve Wallen 2006).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örnekleme elverişlilik veya uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın araştırmacı tarafından hızlı şekilde tamamlanmasını sağlayan uygun veya elverişlilik örnekleme yönteminde araştırmacı zamandan ve maddiyattan tasarruf sağlayabileceği ulaşılması kolay ve/veya yakın bir durumu seçer (Kılıç 2013). Araştırmanın çalışma grubunu Iğdır ilindeki ilkokul 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilere demografik bilgi olarak cinsiyet, kardeş sayısı ve aile gelir düzeyleri sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine göre dağılımları aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir.

Katılımcılar	Tek Çocuk		1 Kardeş		2 Kardeş		2'den Fazla Kardeş		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	83	52,9	54	62,8	17	48,6	4	44,4	158	55,1
Erkek	74	47,1	32	37,2	18	51,4	5	55,6	129	44,9
Toplam	157	100	86	100	35	100	9	100	287	100

Çizelge incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 157'sinin tek çocuk, 86'sının kendisi hariç bir kardeşinin olduğu, 35'inin kendisi hariç iki kardeşinin olduğu, 9'unun ise kendisi hariç ikiden fazla kardeşi olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmaya 158 kız (%55,1) ve 129 erkek (%44,9) olmak üzere toplam 287 öğrenci katılmıştır.

Gelir Düzeyi	f	%
Düşük	53	18,5
Orta	194	67,6
Yüksek	40	13,9
Toplam	287	100

Çizelge incelendiğinde öğrencilerin %18,5'inin aile düzeyini düşük olarak, %67,6'sının aile gelir düzeyini orta olarak ve %13,9'unun aile gelir düzeyini yüksek olarak belirttiği görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Kaya, Doğan ve Yıldırım (2018) tarafından hazırlanan Okuduğunu Anlama Testi

(OAT) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Kaya vd. (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada hazırlanan taslak test, bir ilkokulda 34 öğrenciye uygulanmıştır. Yapılan düzeltmeler sonrasında asıl uygulama Denizli ilinde bulunan üç farklı ilkokul 4. sınıfında eğitim gören 348 öğrenciye uygulanmıştır. Nihai testte bulunan maddelerin madde güçlükleri .42 ile .95, ayırt edicilik indeksleri ise .26 ile .52 arasında hesaplanmıştır. Nihai testin ortalama güçlüğü .67, ortalama ayırt edicilik indeksi ise .37 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca hesaplanan KR20 güvenilirlik kat sayısı .83 bulunmuştur. Testte üç bilgilendirici, bir fabl ve bir öyküleyici olmak üzere toplam beş metin bulunmaktadır. Test üç bilgilendirici metin için 16, bir fabl ve bir öyküleyici metin için 16 olmak üzere toplam 32 sorudan oluşmaktadır. Testte her doğru cevap 1 puan, boş ve yanlış cevaplar ise 0 puan olacak şekilde puanlanmaktadır ve yanlış cevapların sayısı doğru cevapların sayısına etki etmemektedir. Testteki her soru 4 seçenekten oluşmaktadır. Ayrıca testten en fazla "32" en az "0" puan alınabilmektedir. OAT'ın araştırmada kullanılabilmesi için gerekli olan izinler mail yoluyla alınmıştır. Araştırmanın yapılmasına yönelik etik kurul izni ise Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlığı tarafından 22.11.2021 tarihinde yapılan toplantı ve 2021/30 sayılı karar ile verilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada cinsiyet, kardeş sayısı ve aile gelir durumlarının sorulduğu demografik bilgiler formu ile OAT veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlığının 22.11.2021 tarih ve 2021/30 sayılı izni ile testin uygulaması yapılmıştır. Test tasarruf ve ulaşılabilirlik açısından Google Form olarak düzenlenip uygulamaya açılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan demografik bilgi formu ile OAT'tan elde edilen verilerin analizinde SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Demografik bilgilere ilişkin betimleyici istatistik yöntemleri uygulanırken OAT'tan elde edilen verilere yönelik açıklayıcı istatistik yöntemleri uygulanmıştır. Açıklayıcı istatistik yöntemlerinin belirlenebilmesi için öncelikle verilerin homojen dağılıp dağılmadıkları kontrol edilmiştir. Yapılan normallik testi sonucu hesaplanan Kolmogrov-Smirnov değerine göre verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür ($p > .05$). Bu değerden yola çıkarak öğrencilerin cinsiyetlerine göre OAT'tan aldıkları puanların farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem t-testi yapılarak, kardeş sayısına ve aile gelir durumuna göre öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi yapılarak

incelenmiştir. Öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri; OAT'tan alınabilecek maksimum puandan alınabilecek minimum puan çıkarılıp 3 eşit gruba ayrılarak “0 puan ile 10,67 puan arası okuduğunu anlama düzeyi düşük”, “10,68 puan ile 21,34 puan arası okuduğunu anlama düzeyi orta”, “21,35 puan ile 32 puan arası okuduğunu anlama düzeyi yüksek” olarak yorumlanmıştır. Uygulama sonrası yapılan güvenilirlik analizi sonucu KR20 güvenilirlik kat sayısı 32 madde için 766 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma düzeylerinin değerlendirilmesi için yapılan araştırmada öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların belirlenen kestirimlere göre dağılımlarına ilişkin frekans çizelgeleri aşağıda verilmiştir.

Katılımcılar	Tek Çocuk		1 Kardeş		2 Kardeş		2'den Fazla Kardeş		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	10	6,3	70	44,3	78	49,4	4	44,4	158	100
Erkek	8	6,2	71	55	50	38,8	5	55,6	129	100

Çizelge incelendiğinde kız öğrencilerin %49,4'ünün okuduğunu anlama düzeylerinin yüksek, %44,3'ünün okuduğunu anlama düzeylerinin orta ve %6,3'ünün okuduğunu anlama düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin %55'inin okuduğunu anlama düzeylerinin orta, %38,8'inin okuduğunu anlama düzeyinin yüksek ve %6,2'sinin ise okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcılar	Düşük		Orta		Yüksek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tek çocuk	11	7	74	47,1	72	45,9	157	100
Kendisi hariç 1 kardeş	5	5,8	43	50	38	44,2	86	100
Kendisi hariç 2 kardeş	2	5,7	19	54,3	14	40	35	100
Kendisi hariç 2 kardeşten fazla	0	0	5	55,6	4	44,4	9	100

Çizelge incelendiğinde tek çocuk olan öğrencilerin %47,1'inin okuduğuna anlama düzeyinin orta, %45,9'unun okuduğunu anlama düzeyinin yüksek, %7'sinin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu; kendisi hariç 1 kardeşi olan öğrencilerin %50'sinin okuduğunu anlama düzeyinin orta, %44,2'sinin okuduğunu anlama düzeyinin yüksek, %5,8'inin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu; kendisi hariç 2 kardeşi olan öğrencilerin %54,3'ünün okuduğunu anlama düzeyinin orta, %40'ının okuduğunu anlama düzeyinin yüksek, %5,7'sinin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu; kendisi hariç 2'den fazla kardeşi olan öğrencilerin %55,6'sının okuduğunu anlama düzeyinin orta, %44,4'ünün ise okuduğunu anlama düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcılar	Düşük		Orta		Yüksek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Düşük gelir düzeyi	2	3,8	20	37,7	31	58,5	53	100
Orta gelir düzeyi	13	6,7	97	50	84	43,3	194	100
Yüksek gelir düzeyi	3	7,5	24	60	13	32,5	40	100

Çizelge incelendiğinde aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrencilerin %58,5'inin okuduğunu anlama düzeylerinin yüksek, %37,7'sinin okuduğunu anlama düzeyinin orta, %3,8'inin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu; aile gelir düzeyini orta olarak belirten öğrencilerin %50'sinin okuduğunu anlama düzeyinin orta, %43,4'ünün okuduğunu anlama düzeyinin yüksek, %6,7'sinin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu; aile gelir düzeyini yüksek olarak belirten öğrencilerin ise %60'ının okuduğunu anlama düzeyinin orta, %32,5'inin okuduğunu anlama düzeyinin yüksek ve %7,5'inin okuduğunu anlama düzeyinin düşük olduğu görülmektedir.

3.1. Okuduğunu Anlama Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının değerlendirilmesine yönelik yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Cinsiyet	N	Ort	sd	t	F	p
Kız	158	20,417	285	.876	1,828	.382
Erkek	129	19,891				

Çizelge incelendiğinde kız öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalamasının 20,417 olduğu, erkek öğrencilerin ise OAT'tan aldıkları puanların ortalamasının 19,891 olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması ise erkek öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması arasındaki fark ise 0,526 olarak hesaplanmış olup bu fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

3.2. Okuduğunu Anlama Düzeyinin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığının değerlendirilmesine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Çizelge 7. Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları						
Kardeş sayısı	N	Ort	sd	t	F	p
Tek çocuk	157	20,248	3	.478	.698	
Kendisi hariç 1 kardeş	86	19,918				
Kendisi hariç 2 kardeş	35	20,057				
Kendisi hariç 2'den fazla	9	22,000				

Çizelge incelendiğinde tek çocuk olan öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 20,248, kendisi hariç 1 kardeşi olan öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 19,918, kendisi hariç 2 kardeşi olan öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 20,057 ve kendisi hariç 2'den fazla kardeşi olan öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 22,000 olarak hesaplanmıştır. Gruplar arasında oluşan ortalama farkları ise anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

3.3. Okuduğunu Anlama Düzeyinin Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin aile gelir durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığının değerlendirilmesine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Çizelge 8. Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları						
Aile gelir düzeyi	N	Ort	sd	t	F	Fark
Düşük	53	21,641	2	3,447	.033	1-2 1-3
Orta	194	20,025				
Yüksek	40	20,181				

Çizelge incelendiğinde aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 21,641, aile gelir düzeyini orta olarak belirten öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması 20,025 ve aile gelir düzeyini yüksek olarak belirten öğrencilerin OAT'tan aldıkları puanların ortalaması ise 20,181 olarak hesaplanmıştır. Gruplar arasında oluşan ortalama farkları ise anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Hangi gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğunun incelenmesine yönelik yapılan ikili karşılaştırma testi (Tukey) sonucunda aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrencilerle aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrenciler arasında aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrencilerden yana anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin cinsiyet, kardeş sayısı ve aile gelir durumuna göre değerlendirildiği bu araştırmada;

* Öğrencilerin cinsiyetlerine göre orta düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği,

* Tek çocuk, kendisi hariç 1 kardeşi olan ve

kendisi hariç 2 kardeş olan öğrencilerin orta düzeyde kendisi hariç 2'den fazla kardeşi olan öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin kardeş sayısına göre farklılık göstermediği,

* Aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrencilerin orta düzeyde aile gelir durumunu düşük belirten öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrenciler ile aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrenciler arasında aile gelir düzeyini düşük belirten öğrencilerden yana farklılık gösterdiği söylenebilir.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda cinsiyet değişkenine göre okuduğunu anlama düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığı ve her iki grubun da okuduğunu anlama düzeyinin orta düzeyde olduğu ifade edilebilir. Kuşdemir-Kayıran ve Katırcı-Ağaçkiran (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışma da araştırmayı desteklemektedir. Ceran ve diğerleri (2014), Rüzgar (2014), Karaarslan (2015), Çetin (2017) ve Şapcı ve Kuşdemir (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda okuduğunu anlama düzeyinde kızlardan yana anlamlı farklılık olduğu ifade edilmiştir. Bu farklılığın çalışmalara katılan örneklem gruplarından kaynaklı olduğu tahmin edilmektedir.

Kardeş sayısı değişkenine göre elde edilen sonuçlar incelendiğinde tek çocuk, kendisi hariç 1 kardeşi olan ve kendisi hariç 2 kardeş olan öğrencilerin orta düzeyde kendisi hariç 2'den fazla kardeşi olan öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin kardeş sayısına göre farklılık göstermediği ifade edilebilir. Okuduğunu anlama düzeyine ilişkin kardeş sayısı değişkenini de içeren çalışmalar gerçekleştirilerek araştırma sonucu ile karşılaştırılabilir.

Aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrencilerin orta düzeyde aile gelir durumunu düşük belirten öğrencilerin ise yüksek düzeyde okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları ve okuduğunu anlama düzeylerinin aile gelir düzeyini düşük olarak belirten öğrenciler ile aile gelir düzeyini orta ve yüksek olarak belirten öğrenciler arasında aile gelir düzeyini düşük belirten öğrencilerden yana farklılık gösterdiği ifade edilebilir. Bu anlamlı farklılığın aile gelir düzeyi yüksek ve orta olan öğrencilerin daha çok teknolojik araçlarla vakit geçirmesinden ve bu nedenle de okumaktan çok dinleme ve izleme üzerine yoğunlaştıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu değişkeni içeren okuduğunu anlama düzeyleri üzerine

çalışmalar gerçekleştirilerek bu düşünce yorumlanabilir.

Bu araştırma yalnızca ilkokul 4. sınıf örneklem alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen farklılıklar, farklı yaş ve sınıf grupları örneklem alınarak değerlendirilip genişletilebilir. Araştırma Iğdır ilinde eğitim gören öğrenciler ile sınırlı kalmıştır.

KAYNAKLAR

- Bayar, M. (2022). "Okuduğunu Anlama Stratejileriyle Tasarlanmış Türkçe ve Matematik Öğretiminin 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Problem Çözme Başarılarına Etkisi". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara-Türkiye.
- Blair, T.R., Rupley, W.H., Nichols, W.D. (2007). "The Effective Teacher of Reading: Considering the 'What' and 'How' of Instruction". *Reading Teacher*, 60(5): 432.
- Brummer, T., Macceca, S. (2014). *Reading Strategies For Mathematics: Shell Education*. Huntington Beach-CA.
- Ceran, E., Oğuzgiray-Yıldız, M., Özdemir, İ. (2014). "İlkokul 2. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Cinsiyet ve Yaşa Göre İncelenmesi". *Sakarya University Journal of Education*, 5(3): 151-166.
- Clarke, P.J., Truelove, E., Hulme, C., Snowling, M.J. (2014). *Developing Reading Comprehension: Wiley Blackwell*. West Sussex-London.
- Çetin, E. (2017). "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Metinlerin İçerdiği Duyguya Göre Okuduğunu Anlamalarının Sınanması". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi. Muğla-Türkiye.
- Fraenkel, J.R., Wallen, N.E. (2006). *How to Design and Evaluate Research In Education* (6th ed.): McGraw-Hill. New York.
- Güneş, F. (2004). *Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*. Ocak. Ankara-Türkiye.
- Gottfried, A. E. (1990). "Academic Intrinsic Motivation in Young Elementary School Children". *Journal of Educational Psychology*, 82(3), 525.
- Karaarslan, Y. (2015). "İlkokul Öğrencilerinin Okuma, Okuduğunu Anlama Düzeyleri ve Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler İle İlgili Görüşleri". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi. Trabzon-Türkiye.
- Kaya, D., Doğan, B., Yıldırım, K. (2018). "Okuduğunu Anlama Testi Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 6(2): 44-55.
- Kılıç, S. (2013). "Örnekleme Yöntemleri". *Journal of Mood Disorders*, 3(1): 44-6.
- Klingner, J. K., Vaughn, S. and Boardman, A. (2007). *Teaching Reading Comprehension to Students with Learning Difficulties*. In K.R. Harris and S. Graham (Eds.), *Teaching Reading Comprehension to Students with Learning Difficulties: The Guilford*. New York-USA.
- Kuşdemir-Kayran, B., Katırcı-Ağaçkiran Z. (2018). "İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Başarılarının ve Okuma Hızlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2): 30-44.
- Oakhill, J., Cain, K., Elbro, C. (2014). *Understanding and Teaching Reading Comprehension: A Handbook: Routledge*. Boca Raton-USA.
- Radoyevic, N. (2006). "Exploring the Use of Effective Learning Strategies to Increase Students' Reading Comprehension and Test Taking Skills". Unpublished Thesis Master of Education the Brock University, St. Catharines, Ontario
- Rüzgar, M.E. (2014). "Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Öğrenme Stilleri Bağlamında İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Ankara-Türkiye.
- Sweet, A.P. and Snow, C. (2002). *Reconceptualizing Reading Comprehension*. In Block, C. C., Gambrell L. B. & Pressley M. (Eds.), *Improving Comprehension Instruction. Rethinking Research, Theory, and Classroom Practice: John Wiley & Sons Inc*. New York-USA.
- Şapcı, D., Kuşdemir, Y. (2018). "İlkokul Öğrencilerinin Bilgilendirici Metinleri Anlama ve Özetleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17: 235-253.
- Tompkins, G.E. (2010). *Literacy 154ord154154e 21st Century: A Balanced Approach: Allyn & Bacon*. Boston-USA.
- Wang, J.H., Guthrie, T.J. (2004). "Modeling the Effect of Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation, Amount of Reading, and Past Reading Achievement on Text Comprehension Between U.S. and Chinese Students". *Reading Research Quarterly*, 39(2): 162-186.
- Wigfield, A., Gladstone, J.R., Turci, L. (2016). "Beyond Cognition: Reading Motivation and Reading Comprehension". *Child Development Perspectives*, 10(3): 190-195.
- Yamaç, A., Çeliktürk Sezgin, Z. (2018). "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Okuma Kaygıları, Akıcılıkları, Motivasyonları ve Okuduğunu Anlamaları Arasındaki İlişkiler". *Eğitim ve Bilim*, 43(194): 225-243.
- Yılmaz, M. (2008). "Türkçede Okuduğunu Anlama Becerilerini Geliştirme Yolları". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9): 131-139.
- Yıldız, M., Akyol, H. (2011). "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama, Okuma Motivasyonu ve Okuma Alışkanlıkları Arasındaki İlişki". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3): 793-815.
- Zwiers, J. (2004). *Building reading comprehension habits in grades 6-12 A toolkit of classroom activities: International Reading Association*. California-USA.